

dr. LIVIU GĂRBEA

Moștenirea lăsată de Corneliu Coposu.

Onorat auditoriu.

SUNT OAMENI ȘI FAPTE DE CARE GÎNDUL NE ESTE ATÎT DE PLIN ÎNCÎT ATUNCI CÎND AJUNGEM SĂ VORBIM DESPRE ELE, CUVINTELE SE ARATĂ SĂRACE. ȘI DACĂ TOTUȘI O FACEM, PENTRU ÎMPLINIREA UNEI DATORII, ÎNDRĂZNIM ACEASTA ÎN VIRTUTEA UNOR SENTIMENTE CE NU ÎNCAP ÎN NOȚIUNI ȘI DEFINIȚII CE NI S-AU LĂSAT, SPRE A NE ÎMBOGĂȚI SPIRITUAL CA INDIVIZI ȘI CA POPOR.

EXISTĂ GENERAȚII PRIVILEGIATE ÎN VIAȚA TUTUROR POPOARELOR CĂRORA LE ESTE DAT SĂ ADUNE ROADELE UNOR ÎNDELUNGI ACUMULĂRI ȘI ÎN A CĂROR IZBÎNDĂ SE RĂASPLĂTESC VEACURI DE SUFERNIȚĂ ȘI CĂUTARE.

DESPRE CEL A CĂRUI VIAȚĂ ȘI FAPTE AU FOST LEGATE NEMIJLOCIT DE POPORUL SĂU ȘI BISERICA GRECO - CATOLICĂ, ȘI A CĂRUI JERTFĂ ȘI EFIGIE ODATĂ CU TRECEREA TIMPULUI DEVINE TOT MAI LUMINOASĂ, TRCÎND ÎN MIT ȘI LEGENDĂ, NICIODATĂ NU SE VA VORBI DESTUL.

SĂ ÎNDRĂZNIM AȘADAR, ȘI FĂRĂ TEAMĂ DE ÎNȚELESUL CUVINTELOR, VOM SPUNE CĂ ZESTREA PE CARE NE-A LĂSAT-O ESTE URIAȘĂ. NE MULȚUMIM SĂ EVOCĂM ȘI NOI ACEASTĂ EFIGIE DOAR ÎN CÎTEVA LATURI ALE EI.

PERSONALITATE ȘI SIMBOL ESTE NUMAI CEL CARE, AVÎND EL ÎNSUȘI MULTĂ BOGĂȚIE SUFLETEASCĂ ȘTIE SĂ DEA TOT, SĂ SE JERTFEASCĂ PE SINE FĂRĂ INTENȚII PRECONCEPUTE ȘI FĂRĂ SĂ AȘTEPTE NIMIC ÎN SCHIMB. A FOST ȘI EL CÎNDVA DISCIPOLUL UNUI TITAN. AL LUI IULIU MANIU. A PRELUAT DE LA ACESTA ÎNSUȘIRILE CARE SE TRANSMIT-ȘI ÎN ACEST SENS EL ESTE O CREAȚIE. CEEA CE CARACTERIZEAZĂ ACTIVITATEA MARILOR BĂRBAȚI ESTE FORȚA ÎNSUȘIRILOR LOR, AMPLIFICATE DE STRĂDUINȚA TENACE CĂTRE PERFECȚIUNE, CARE SE REVARȘĂ ÎNEVITABIL ÎN AFARĂ. ACEASTA SE ÎNCHEAGĂ ȘI SE ÎMPLETEȘTE CU PROPRIA-I VIAȚĂ FIIND TOTODATĂ EXPRESIA NECESITĂȚILOR DICTATE DE REALITĂȚILE VREMURILOR.

DE CALITĂȚILE MORALE, ÎN PRIMUL RÎND, DEPINDE ANGAJAREA ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII, A NEAMULUI A POPORULUI TĂU, EVITÎND FĂRÎMIȚAREA DE CLAN, SAU ÎNCHISTAREA ÎNTRE ZIDURILE UNEI CASTE CU PRETENȚII NEMĂSURATE. MAREA PERSONALITATE NU CUNOAȘTE SECTARISMUL

STIMULEAZĂ CURAJUL OPINIILOR, ÎNVĂȚĂ ÎNTOTDEAUNA ȘI DE LA ALȚII.

PRIN EFORT CONȘTIENT, PERMANENT ȘI PRIN JERTFĂ, UN POPOR ȘI OAMENII LUI DE SEAMĂ ÎNALȚĂ TRADIȚIILE LA NIVELUL PERFORMANTELOR. ^{MĂNTENINTELOR}

× MEDIUL ÎN CARE S-A NĂSCUT, A CRESCUT ȘI A EDUCAT ȘI FORMAT CORNELIU COPOSU A PURTAT AMPRENTA UNUI ANUME UMANISM TRADIȚIONAL PE ACESTE LOCURI, AMPRENTA ILUMINISMULUI TRANSILVAN, LA CARE AU APARTINUT FAMILII DE SPIRITE LUMINATE DIN CARE AU FĂCUT PARTE GENERAȚIILE DE CĂRTURARI ROMÂNI CE ȘI-AU DEDICAT ENERGIILE CREATOARE ACȚIUNII DE RĂSPÂNDIRE A CULTURII ÎN SLUJBA SEMENILOR, ADICĂ ȘCOALA ARDELEANĂ.

× CONTACTUL CU PRINCIPIILE SECOLULUI LUMINILOR A FOST ELEMENTUL DE CRISTALIZARE A UNEI MIȘCĂRI CULTURALE (ȘI POLITICE) AUTONOME, CU CARACTERE PROPRII IZVORITE DIN INTERSELE SPECIFICE ALE POPORULUI ROMÂN ȘI CARE NU SE CONFUNDĂ CU "CONSERVATORISMUL LUMINAT" AL CONTEMPORANILOR, LIPSIT DE UN VERITABIL SIMȚ AL ISTORIEI ȘI DECI REFRACTAR LA ADEVĂRATELE ÎNNOIRI.

TRANSFORMAREA IDEILOR DE LATINITATE ȘI DE CONTINUITATE ÎN OBIECTIVE SOCIAL-POLITICE, ÎNCREDEREA ÎN DREPTUL NATURAL ȘI ÎN EFICIENȚA CULTURII SUNT TRĂSĂTURI PARTICULARE ALE ILUMINISMULUI TRANSILVAN.

× CORNELIU COPOSU A RĂMAS NU NUMAI CREDINCIOS ACESTOR VALORI. FIIND DESCENDENT DIN CEA DE-A ȘAPTEA GENERAȚIE DE PREOȚI GRECO-CATOLICI AI FAMILIEI LUI, A PRELUAT CREDINȚA BISERICII ROMEI, ÎNVĂȚĂTURA ȘCOLILOR BLAJULUI ȘI LE-A TRANSMIS MAI DEPARTE. CREDEM CU SFÎNȚENIE ȘI FĂRĂ PATIMĂ CĂ ESTE UNA DIN LĂTURILE CELE MAI VALOROASE A TEZĂURULUI CE NE-A LĂSAT MOȘTENIRE.

LA ACESTE ȘCOLI ȘI ÎN ACEASTĂ BISERICĂ S-AU FORMAT ADEVĂRATE CARACTERE ȘI CE AR FI FOST ACEST POPOR ȘI CE LIMBĂ AR FI VORBIT, SE ÎNTREABĂ PE BUNĂ DREPTATE MARI ISTORICI, FĂRĂ EXISTENȚA ȘCOLII ARDELENE, A MICII ROME, A MEMORANDIȘTILOR, A FĂURITORILOR Mării UNIRI, A MARTIRAJULUI EROICEI BISERICI GRECO-CATOLICE A EPISCOPIILOR, PREOȚILOR ȘI CREDINCIOȘILOR EI, CARE ȘI ASTĂZI SUPOARTĂ O PRELUNGITĂ TEMNIȚĂ ÎN AER LIBER SUB PAZA CELOR CARE L-AU ÎNCARCERAT ȘI PE CORNELIU COPOSU, NU PUȚINI DINTRE EI PURTÎND VEȘMINTE DE ÎNALȚI PRELAȚI.

× CA ROMÂN ARDELEAN CARE A ȚINUT LA ORIGINEA ȘI NEAMURILE ACESTUI POPOR N-A IGNORAT NICIODATĂ RĂDĂCINA VITALĂ A BISERICII DIN CARE NE TRAGEM ȘI NU ÎNTÎMPLĂTOR LA FIECARE SĂRBĂTOARE CREȘTINEASCĂ S-A RUGAT ȘI RECVLES ÎN BISERICUȚA LÎNGĂ CARE ȘI-A ALES SĂ SE ODIHNEASCĂ.

RISCĂM O AFIRMAȚIE CU MULT SUPORT; DACĂ ALEGERILE DIN 1996 AU FOST CÎȘTIGATE ÎN BUNĂ PARTE DE ȘI ÎN TRANSILVANIA, ACEASTA S-A DATORAT ȘI FAPTULUI CĂ POATE CEI MAI IMPORTANȚI AGENȚI DECIZIVI AI P.N.T.C.D. AU FOST EPISCOPII, PREOȚII ȘI CREDINCIOȘII GRECO CATOLICI.

X ELECTORALI

DE REÎNSCRIEREA PE ORBITA ORIGINII ȘI CREDINȚEI NOASTRE CARE SE REGĂSESC INCLUSIV ÎN IMNUL NAȚIONAL POATE DEPINDE SOARTA NOASTRĂ PENTRU MULȚI ANI. ^{NE}

X A CREZUT CORNELIU COPOSU CU SFÎNȚENIE ÎN AFIRMAȚIA MARELUI EPISCOP MARTIR IOAN SUCIU: "ACEASTĂ ȚARĂ NU ESTE UN SIMPLU IARMAROC DE TRĂDĂTORI".

X ÎNTREBAT ODATĂ FABULOSUL PETRE ȚUȚEA CE PĂRERE ARE DESPRE COPOSU, ACESTA A RĂSPUNS: "UN SENIOR! UN SENIOR ROMÂN ȘI UN CREDINCIOS MARELUI IULIU MANIU, UNUL DINTRE CTITORII ROMÂNIEI MARI AM STAT PE PRICI CU EL LA PUȘCĂRIE. ERA UNUL, ALEXANDRESCU CARE S-A DEZLIPIT DE ȚĂRĂNIȘTI ȘI A FOST SOLICITAT ȘI COPOSU SĂ-I LASE. COPOSU E UN OM DE OȚEL. N-A PUTUT SĂ-L CLINTEASCĂ DIN LOC".

X STATURA LUI MORALĂ ÎI PUNE NU DE PUȚINE ORI ÎN ÎNCURCĂTURĂ PE CEI PREDISPUȘI SĂ FACĂ NEGOT CU PRINCIPIILE ȘI CU ISTORIA. AȘA SE FACE CĂ DORINȚA DE REÎNTREGIRE A ȚĂRII CU TERITOTRIILE RĂPITE DE CEI CE NE-AU MALTRATAT FIINȚA ȘI ISTORIA, A LĂSAT-O CA PE CEA DE-A 11-A PORUNCĂ A DECALOGULUI ROMÂNESC.

DAR N-A VĂZUT ȘI ÎNȚELES PATRIOTISMUL CA PE O LOZINCĂ FLUTURATĂ OCAZIONAL.

"PATRIOTISMUL ESTE O DRAGOSTE DISCRETĂ PENTRU ȚARĂ, SPUNEA CORNELIU COPOSU, ESTE O DISPONIBILITATE DE A-ȚI DA ORICÎND VIAȚA PENTRU EA ȘI DE A NU MĂRTURISI ACEST SENTIMENT.

GĂSESC CĂ AFIȘAREA PATRIOTISMULUI ESTE INDECENȚĂ.

UN OM CARE SIMTE DRAGOSTEA PENTRU ȚARĂ, UN OM CARE ESTE DECIS CA ÎN INTERESUL ȚĂRII SĂ-ȘI SACRIFICE PROPRIA EXISTENȚĂ, NU ARE VOIE SĂ SE BATĂ PE PIEPT CU ACEST SENTIMENT."

ÎN MODESTA NOASTRĂ LECTURĂ N-AM MAI ÎNTÎLNIT O DEFINIȚIE A PATRIOTISMULUI DE O ASEMENEA PROFUNZIME ȘI DECENTĂ.

X CORNELIU COPOSU A FOST UN OM DE O DISCREȚIE ȘI MODESTIE PARALIZANTĂ PENTRU MULȚI... . VORBEA CU DISCREȚIE BA CHIAI CU ZGÎRCENIE DE FAPTELE LUI, CHIAI ȘI DE SUFERINȚELE PRIN CARE A TRECUT.

traaditionalare *dar* CAVALER AL LEGIUNII DE ONOARE A FRANȚEI PENTRU SUFERINȚE ȘI MERITE NETRÎMBITATE ESTE O REPLICĂ BICIUITOARE LA ADRESA CELOR ÎN STARE SĂ-ȘI CUMPERE ȘI ONORURILE, ȘI JEMNITĂȚILE.

CORNELIU COPOSU ȘI-A IUBIT ȚARA ȘI POPORUL PÎNĂ LA JERTFĂ. I-A IUBIT ȘI I-A IERTAT PE TOȚI.

"SĂ TE IERTE DUMNEZEU, CĂ EU TE-AM IERTAT DEMULT", I-A SPUS UNUI CĂLĂU ÎNTÎLNIT ÎNTÎMPLĂTOR.

CREDEM ȘI ^{DEVINE} ~~DORIM~~ FOARTE CLAR CĂ UNUL DIN SENTIMENTELE PE CARE NU LE-A CUNOSCUȚ NICIODATĂ A FOST URA ȘI RĂZBUNAREA. SĂ FIE APANAJUL DOAR A OAMENILOR CU ADEVĂRAT SUPERIORI ?

AȘA SE EXPLICĂ MAREA DE OAMENI PE CARE LA ULTIMUL DRUM I-A ADUNAT ÎN JURUL LUI, DUPĂ CE MULȚI ANI NU I-A FOST ÎNȚELEASĂ ȘI RESPECTATĂ NICI SUFERINȚA, NICI LUPTA, NICI DORINȚA DE MAI BINE PENTRU NEAMUL SĂU.

MODEL DE POLITICIAN, UMANIST ȘI PATRIOT, MAI PRESUS DE TOATE, UN MARE IUBITOR DE OAMENI ACESTA A FOST PENTRU NOI CORNELIU COPOSU.

X O ZESTRE IMENSĂ, UN TEZAUUR UIMITOR, UN TESTAMENT CLAR, PE CARE TOȚI CEI CONȘTIENȚI ÎL PĂZESC, ÎL RESPECTĂ ȘI ÎL URMEAZĂ CHIAȚ ÎMPOTRIVA UNORA CARE AU ALES PROFANAREA.

UN TEZAUUR CE NU APARTINE UNOR FALȘI PROZELITI CE SE FOLEȘESC DE EL ÎN INTERESE ÎMORALE ȘI ÎL EVOCĂ DOAR LA COMEMORĂRI.

EL NU MAI APARTINE NICI MĂCAR FAMILIEI SAU CINE ȘTIE CUI.
EL APARTINE NEAMULUI SĂU PENTRU CARE SA JERTFIT ȘI CELOR CARE ÎNCEARCĂ SĂ ÎL URMEZE COȘNUTA ȘI TESTAMENTUL.

21. NOV. 1998

ZALĂC